Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение детский сад общеразвивающего вида№22 «Золотая рыбка»
Бугульминского муниципального района Республики Татарстан

Принято
Педагогическим советом
протокол №1
от 27.08.2021 г.

«Утверждаю»
Заведующая МБДОУ №22 «Золотая рыбка»
Бугульминского муниципального района РТ
________________________Н.А.Хафизова
Приказ №22 от 27.08.2021 г.

Рабочая программа
образовательной области
«Речевое развитие»
Раздел «Обучение татарскому языку»
на 2021-2022 учебный год

Разработчики программы: Балашова Л.Г.. первая квалификационная категория.

Эчтәлек

1.Пояснительная записка. Аңлатма язуы 3
Общие сведения 3
Методические темы воспитателей, цели и задачи программы 5

2.Возрастные особенности детей 6
Средний дошкольный возраст 6
Старший дошкольный возраст 6
Старший дошкольный возраст 6

3.Лексик минимум 7
Средняя группа 8
Старшая группа 9
Подготовительная группа 10

5.Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку
Средняя группа 12
Старшая группа 15
Подготовительная группа 18

4. Диагностика 22
Средняя группа 23
Старшая группа 27
Подготовительная группа 30

6.Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге 35
7. Приложение 37
8. Использованная литература 38

Пояснительная записка

(Аңлатма язуы)

Согласно статье 8 Конституции Республики Татарстан татарский и русский языки являются равноправными государственными языками.
В целях реализации закона Республики Татарстан «О государственных языках Республики Татарстан», опираясь на стратегию развития образования на 2010-2015 годы «Киләчәк» - «Будущее», Министерством образования и науки РТ разработаны новые учебно-методические комплекты по изучению татарского, родного и русского языкам в дошкольных образовательных учреждениях. Стратегия развития образования в Республике Татарстан на 2010 - 2015 годы разработана с целью преодоления негативных тенденций, связанных с падением качества образования, низкой экономической эффективностью функционирования отрасли образования и их влиянием на инновационное развитие Республики ТатарстанЧасть поставленной проблемы решается при помощи учебно-методического комплекта "Татарча сөйләшәбез" авторы Зарипова З.М., Кидрячева Р. Г. И др.Программа по обучению детей татарскому языку разработана опираясь на требования ФГОС ДО.
Актуальность проблемы обучения татарскому языку в детском саду обусловлена практической потребностью, в связи, с чем возникает необходимость теоретических и практических разработок, которые могут быть положены в основу совершенствования учебно-методических комплектов по татарскому языку.

Достижение высоких результатов в обучении дошкольников второму языку зависит от создания благоприятной психологической атмосферы на занятиях, положительной мотивации.

Одним из наиболее оптимальных средств повышения мотивации к изучению татарского языка является использование информационно-коммуникационных технологий.

Программа разработана для детей 4-7 лет не владеющих татарским языком. «Говорим по-татарски» - это результат направленных поисков и размышлений о том, с помощью каких средств и методов дать детям необходимые знания по изучению татарского языка.

В средней группе организация образовательного процесса по проекту «Минем өем» проводится в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки на свежем воздухе, вечернего отрезка времени.

В старшей группе –один раз в неделю в форме организованной образовательной деятельности и один раз в неделю в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки на свежем воздухе, вечернего отрезка времени.

В подготовительной группе – два раза в неделю в форме организованной образовательной деятельности и один раз в неделю в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки на свежем воздухе, вечернего отрезка времени.

Режимные моменты рекомендуется большое внимание уделять дидактическим играм, развивающим играм, словесным упражнениям , театрализованной деятельности, хороводным играм, играм малой подвижности, словесным, настольным играм, разучиванию стихотворения, работе в тетрадях, сюжетно-ролевые игры с использованием предметов-заместителей на бытовые, производственные темы, строительные, театрализованные игры, игры на закрепление правил дорожного движения и правил проведения на улицах города, пальчиковые игры, рисование под проговаривание текста палочкой, игры-забавы, настольно-печатные игры, дидактические игры, игры на развитие мелкой моторики, словесные и речевые игры, игры-имитации, чтение художественной литературы.

Образовательно-воспитательные задачи

Основная задача обучения татарскому языку в детском саду - формирование и развитие первоначальных умений и навыков. Программой обучения детей татарскому языку предусмотрено для детей к 7 годам жизни задачи: умение воспринимать татарскую речь на слух и принимать участие в несложном диалоге. Они должны научиться различать на слух повествовательные, вопросительные и побудительные предложения. Уметь отвечать на вопросы воспитателя, товарищей, на основе изученного материала. Уметь переводить слова и предложения с русского на татарский и наоборот. Формирование, развитие и закрепление умений и навыков владения татарским языком осуществляется в процессе активной речевой практики детей. В речевой практике они запоминают наиболее употребляемые формы слов, а также конструкции и предложения. Они постепенно овладевают умением составления предложений на основе усвоенных образцов.

1. Пробуждать интерес к изучению татарского языка.
2. Активно помогать каждому ребенку в освоении программы по обучению детей татарскому языку.
3. Совершенствовать все стороны речи: расширять и активизировать словарь, развивать диалогическую речь, обучать формам монологической речи.
4. Формировать умения строить предложения, учить отвечать на вопросы, точно употребляя слова по смыслу.
5. Развивать восприятие, внимание, память детей; интерес к различным видам игр, побуждать к активной деятельности.
6. Воспитывать интерес и уважение к культуре, традициям и обычаям татарского народа.
7. Воспитывать усидчивость; учить проявлять настойчивость, целеустремленность в достижении конечного результата.

Принципы программы:

Коммуникативные принципы – язык изучается детьми не как наука, а как средство общения.

Интегративные и дифференциацивные принципы– **һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;**

Наглядные принципы– **тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;**

***Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы*;**

Интеграция всех областей Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегрированные) принципы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Принцип преемственности – ступенчатое непрерывное обучение детского сада и начальной школы;

Обучение основано на *тематическом принципе* обучения;

Обучение основано на *принципе мотивации* – ребёнок усваевает и начинает мыслить, только в том случае когда информатия интересна и воспринемает её как личность. На первом месте стоит мативация т.е. при изучении языка просмотр сказок, встреча с любимыми героями (Акбай. Мияу), использование элементов игр. **Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.**

Дидактиктические принципы – от простого к сложному.

Принцип индивидуального подхода к каждому ребёнку – при обучению языку личностно- ориентированный подход и возрастным особенностям ребёнка.

Средства используемые при обучении татарскому языку:

- Разработки ОД, диагностический материал.
- Звуковая наглядность (аудио, анимационные сюжеты, мультфильмы).
- Наглядный материал (демонстрационные и раздаточные картинки, игры с движением и музыкой, материал для театрализованной деятельности)
- Пиктограммы.
- Количественная наглядность (макеты, муляжи, игрушки)
- Интерактивные игры.
- Рабочие тетради.
- Компьютер.

Формы и виды деятельности.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:
1.Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм экиятләрдә катнашу.
2.Работа с картинкой: тасвирлау, развивающий диалог.
3.Сюжетно-ролевые игры;
4.Обучение хороводным играм,   играм с движением и с музыкой (опираясь на аудио записи).
5.Театрализация (пальчиковый театр, маски, костюмы, драмматизация (показ родителям, детям других групп).
6.Подвижные игры: с мячом, игра “Командир” , хороводные игры, игры физминутки.
7.Творческие : рольле уеннар; ситуативные игры: интервью, ситуативные упражнения.
8.Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9.Развивающий диалог (взрослый и сверстник, между сверстниками).
10. Прослушивание аудиозаписей, повторение их, пение, кабатлау, показать на ресунках услышанные слова.
11.Просмотр анимационных сюжетов и мультфильмов.
12.Интерактивные игры.

Основными условиями овладения татарским языком являются:
1. Постепенное включение в речевую деятельность новых форм слов, синтаксических конструкций, типовых предложений и образцов связной речи.
2. Введение нового материала параллельно с усвоенным.

3. Чистая и регулярная повторяемость в речи детей усвоенных слов, форм, типов предложений.
Процесс обучения татарскому языку целесообразно вести с опорой на знания, умения и навыки детей.

Методик кулланма өч проекттан тора

Беренче проект “Минем өем” 4-5 яшьлек балалар (уртанчылар төркеме) өчен.

Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар: 1. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
2. Бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
3. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.

Икенче проект “Уйный – уйный үсәбез”5-6 яшьлек балалар (зурлар төркеме) өчен.

Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

Өченче проект “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” 6-7 яшьлек балалар
(мәктәпкә әзерлек төркеме)өчен.

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

“Минем өем” проекты:
1) Аудиоматериал – 64 кисәк (ТРЭК),
2) Мультипликацион сюжет – 11 данә,
3) Эш дәфтәре – 17 бирем,
4) Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),

5) Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 62 (269).

“Уйный – уйный үсәбез” проекты:

1)Аудиоматериал – 63 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 15 данә,
3)Эш дәфтәре – 19 бирем,
4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 46 (406).

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты:

1)Аудиоматериал – 71 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 19 данә,
3)Эш дәфтәре – 20 бирем,
4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 60(483 сүз булган).

МЕТОДИК КУЛЛАНМА (“МИНЕМ ӨЕМ” ПРОЕКТЫ) НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 4-5 ЯШЬ.

СҮЗЛӘР (слова)				**САНЫ** (кол-во)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) **Актив сүзләр:** әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)				
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)				
1 2 3 4 5 6	Әти – папа Әни - мама Кыз - девочка Малай - мальчик Мин - я Исәнмесез - здравствуйте	25 26-27 28 29 30 31	Тәмле - вкусный Кил монда – иди сюда Утыр – садись Бир - дай Аша - кушай Эч - пей	**49**

7-8 9 10 11 12 13 14-15 16 17 18 19 20 21 22 23 24	Сау булыгыз - до свидания Исәнме - здравствуй Эт - собака Песи - кошка Әйе - да Юк - нет Сау бул – до свидания Әби - бабушка Бабай - дедушка Әйбәт - хорощо Ипи - хлеб Алма -яблоко Сөт - молоко Чәй - чай Рәхмәт - спасибо Мә – на	32 33 34 35 36 37 38 39-40 41 42 43 44 45 46 47 48 49	Туп - мяч Зур - большой Кечкенә (бәләкәй) - маленький Матур - красивый Курчак - кукла Куян - заяц Аю - медведь Хәлләр ничек – как дела Уйна - играй Пычрак - грязный Чиста - чистый Ю - мой Бер - один Ике - два Өч - три Дүрт - четыре Биш - пять	
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				
1 2-3 4-5 6-7	Утырыгыз - садитесь Бу кем? – это кто? Кем юк? – кого нет? Син кем? – ты кто?	8-9 10 11 12 13	Кем анда? – кто там? Басыгыз - встаньте Ал - возьми Ничә? – сколько? Нинди? - какой	**13**
ВСЕГО				**62**

МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(“УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ” ПРОЕКТЫ) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 5-6 ЯШЬ.

СҮЗЛӘР (слова)	**САНЫ** (кол-во)

<table>
<tr><td colspan="4">Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз)
Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)</td><td>4-5 лет
62 слова</td></tr>
<tr><td colspan="4">+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь)
Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)
Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)</td><td>5-6 лет</td></tr>
<tr><td colspan="4">АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)</td><td></td></tr>
<tr><td>1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19-20</td><td>Кишер - морковь
Нинди - какой
Баллы – сладкий (-ая, -ое) Ничә - сколько
Суган - лук
Бәрәңге - картофель
Алты - шесть
Җиде - семь
Сигез - восемь
Тугыз - девять
Ун - десять
Кыяр - огурец
Кәбестә - капуста
Кызыл - красный (-ая, -ое) Сары - жёлтый (-ая, -ое)
Яшел - зелёный(-ая, -ое) Кирәк - надо
Юа -моет
Нәрсә кирәк – что надо</td><td>21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38</td><td>Аш- суп
Ботка - каша
Кашык - ложка
Тәлинкә - тарелка
Чынаяк - чашка
Зәңгәр – синий (-яя, -ее)
Күлмәк – платье (рубашка)
Чалбар - брюки
Ки - одевай
Сал - снимай
Йокла - спи
Бит - лицо
Кул - рука
Өстәл - стол
Урындык - стул
Карават - кровать
Яратам - люблю
Бар - есть</td><td>38</td></tr>
<tr><td colspan="4">ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)</td><td></td></tr>
</table>

1-2 3-4	Бу нәрсә? – Это что? Хәерле көн – Добрый день	4-5 6-7	Нәрсә бар? – Что есть Күп - много	**7**
ВСЕГО				**107**

МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(“МӘКТӘПКӘ ИЛТӘ ЮЛЛАР” ПРОЕКТЫ) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 6-7 ЯШЬ.

СҮЗЛӘР (слова)	**САНЫ** (кол-во)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) **Актив сүзләр:** әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	**4-5 лет** **62 слова**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) **Актив сүзләр:** кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) **Пассив сүзләр:** бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)	**5-6 лет** **45 слов**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (6-7 яшь) **Актив сүзләр:** син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр (58 сүз) **Пассив сүзләр:** нәрсә яратасың? (2 сүз)	**6-7 лет** **60 слов**
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)	

1	Син кем? – Ты кто?	31	Йөгерәм - бегу	**58**
2-3	Хәерле көн – добрый день	32	Чәк-чәк – чак-чак	
4	Тычкан – мышь	33	Өчпочмак – треугольник	
5-6	Бу кем? – Это кто?	34	Яшь - лет	
7-8	Бу нәрсә? – Это что?	35	Бүре - волк	
9	Нишли? – Что делает?	36	Керпе - ёж	
10	Йоклый – спит	37	Тавык - курица	
11	Утыра – сидит	38	Әтәч - петух	
12	Ашый – кушает, ест	39	Үрдәк - утка	
13	Эчә – пьёт	40	Чана - санки	
14	Нишлисең? – Что делаешь?	41	Шуа - катается	
15	Ашыйм – кушаю, ем	42	Шуам - катаюсь	
16	Эчәм - пью	43	Бие - танцуй	
17	Уйный - играет	44	Бии - танцует	
18	Уйныйм - играю	45	Биим – танцую	
19	Утырам - сижу	46	Ак - белый	
20	Барам - иду	47	Кара - чёрный	
21-22	Кая барасың? – Куда идёшь?	48	Җырла - пой	
23-24	Син нишлисең? – Ты что делаешь?	49	Җырлыйм - пою	
25	Сикер - прыгай	50-51	Зур рәхмәт – большое	
26	Сикерәм – прыгаю	52-53	спасибо Китап укый –	
27	Сикерә - прыгает	54-55	книгу читает	
28	Йөгерә - бежит	56	Рәсем ясыйм - рисую	
29	Төлке - лиса	58	Укыйм - читаю	
30	Йөгер - беги		Дәфтәр - тетрадь	
1-2	**ПАССИВ СҮЗЛӘР** (пассивный словарь) Нәрсә яратасың? – Что любишь?			**2**
ВСЕГО				**167**

Тәрбиячеләр өчен язылган методик кулланмага:

1) Тематик план,
2) Шөгыльләр конспекты,
3) Диагностика кертелгән.

Бу укыту методик кулланмалар нәрсә белән аерыла соң?

Бүгенче көндә балаларны татар теленә өйрәткәндә кулланыр өчен эш дәфтәрләре, аудиоматериаллар, мультипликацион сюжетлар булмады. Хәзерге көндә өч төркем өчен дә эш дәфтәрләре бар. Аларның эчтәлеген, биремнәрен, нинди рәсемнәр куллануны уйлап, аудиоматериал, мультипликацион сюжетларның эчтәлеген шөгыльләргә туры китереп эшләнгән.

Эш дәфтәрләре, аудиоматериал һәм мультипликацион сюжетлар һәр шөгыльдә дә кулланылмый. Кулланылган очракта шөгыльнең бер өлеше булып бара.

Мультипликацион сюжетлар өченче шөгыльдә карау өчен уйлап эшләнелгән. Эчтәлеге 3-7 минут алар балаларның белгән сүз байлыгына яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Берничә шөгыль узгач өйрәнгән сүзләр һәм алдагы шөгыльләрдә сөйләмдә куллануга кертелә торган яңа сүзтезмәләр дә кулланылган.Бу мультипликацион сюжетларны караганнан соң балалар белән сорау – җавап тибында әңгәмәләр үткәрелә,вакыт калса алда өйрәнелгән уеннарны кабатларга тәкъдим ителә.

Аудиоматериаллар: танышу, яңа сүз, өйрәткәндә, диалог, сөйләм үрнәкләре, уеннар, кыска җырлар, өстәл театры күрсәткәндә куллану өчен төзелгән.

Эш дәфтәрләре шөгыльдә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелгән. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Бик уңай ягы, балалар үзләренең шөгыльдә эшләгән дәфтәрләрен өйгә алып кайтып кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән әти-әниләр дә, төркемдә эшләгән тәрбиячеләр дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылган.

Педагогикага багышланган әдәбиятне карап чыкканнан соң, нинди дә булса бер чараны гына алып, менә монысы гына тел өйрәнү өчен иң куәтлесе, иң кирәклесе, дип берсен генә аерып әйтеп булмый. Һәрбер автор төрле чараны атый.

Һәм шуңа да, укыту-методик комплектының юнәлешләре күптөрле. Алар балалар өчен кызыклы һәм мавыктыргыч итеп эшләнелгән. Һәрбер юнәлеш билгеле бер үзенең максатын чишә. Эш дәфтәрләре – заманча төзелгән укыту-методик комплектының төп юнәлешләренең берсе булып тора.

Заман үзенең таләпләрен алга китереп куйды, инде математика, сөйләм үстерү һ.б. шөгыльләрдә балалар белән эшләү өчен дәфтәрләрне күптән куллансалар да, татар теле өйрәтүдә бу яңа чара буларак кабул ителә.

Гомумән алганда, әзрәк педагогика тарихына кагылып китсәк, Рәсәйдә эш дәфтәрләре күптәннән билгеле. Эш дәфтәрләрен XX гасырның 20 елларында белем бирү системасына ныклап кертү өчен омтылыш та ясалган булган. Ләкин бу вакытка җитәрлек дәрәҗәдә материал база булмау, укытучыларның профессиональ дәрәҗәләре түбән булу нәтиҗәсендә системага кереп китә алмый кала һәм 60-70 елларда кулланышка керә. Татар теленә килгәндә әле ул бөтенләй XI гасырның 20 елларында гына тормышка ашты.

Дәфтәрләр балаларның педагог тарафыннан оештырылган эшчәнлектә алган белемнәрен ныгыту максатында куллану өчен тәкъдим ителә.

Эш дәфтәренең дидактик функцияләрен билгеләп үтик:

1) Компенсаторная (компенсатор) – яки бу балаларга сүз өйрәтү процессын җиңеләйтү, баланың һәм тәрбиясенең көчен һәм вакытын экономияләү дигән сүз. Менә бит әле без нindiдер дәрәҗәдә сәламәтлекне саклау аспектына да кагылып китәбез икән. Тәрбияче белән балалар күмәк эшли, ә балалар исә эшчәнлек төрен үзгәртәләр.
2) Информативная (информатив) – яки балалар өчен иң кирәкле информацияне җиткерү;
3) Интегративная (интегратив) – өйрәнү объектын өлешләп һәм бербөтен итеп карау;
4) Познавательная (танып-белү) – баланың танып-белүен үстерү, яки күзәтүчәнлек, уйлау, эстетик матурлыкны күрә белүе;

Рәсемнәр матур итеп эшләнгән.

5) Формирующая (формалаштыру)- баланың материалны үзләштерүе, танып –белү алымнары формалашуы.

Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм). Шулай ук балалар күп кенә сораулар куярга өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа.һ.б. Балалар бакчасы булгач, әкият геройлары, җәнлекләр тулаем кеше тормышындагы хәлләрне кабатлыйлар. Чөнки кешегә генә кайтарып калдырсаң, гел әни йоклый, бабай укый, кыз юына кызык түгел. Аннан мәктәпкә әзерлек төркеме балаларына әзерләнгән биремнәрнең өченчесе җыр булып бара. Балалар өйрәнгән сүзләрен кабатлап җырлап та куялар.

Нинди дә булса күзаллау булсын өчен, эш дәфтәрләрен проектор аша экранда да күрсәтеп була. Гомумән, интерактив такта булган бакчалар өчен бу биремнәрне тактага күчерергә тәкъдим ителә,
чөнки бу очракта, дәфтәрләрне балаларның үзләренә бирергә мөмкинлек туа, алар өйләрендә әти-әниләре белән бергәләп эшли алалар.

Бу очракта, сезнең өй эше бирергә ярамый, дигән фикерләрегез барлыкка килер. Эш дәфтәре бит әле ул төркем тәрбиячеләре өчен дә эшләнелгән, балалар белән алар биремнәрне үтәрләр, дигән фикердә кире кагылмый, юкка гына татар телен белмәгән педагогларга курсларда булып укып кайтмадылар.

Укыту – методик кулланмага таянып ТНВ каналы“Әкият илендә” дигән тапшыру эшләде. Ул якшәмбе көнне 9.30 минутта ТНВ каналыннан күрсәтелә башлады.

Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в средней группе (Проект «Минем өем”)

№	Тема	Үткәрү вакыты		Бит
	Гаилә – Семья		**12**	
1	“Танышу”, “Минем гаиләм”	Сентябрь 1 атна	01.09.2021-03.09.2021	6 бит
2	“Малай, кыз”			7 бит
3	“Минем туганнарым”	Сентябрь 2 атна	06.09.2021-10.09.202	8 бит
4	“Әйдәгез танышыйк”			8 бит
5	“Әйдәгез танышыйк”	Сентябрь 3 атна	13.09.2021-17.09.2021	10 бит
6	“Тату гаилә”			11 бит
7	“Минем дуслар”	Сентябрь 4 атна	20.09.2021-24.09.2021	12, 13 битләр
8	“Әйе, юк”	Сентябрь 5 атна	27.09.2021-01.10.2021	14 бит

9	“Кунак килгән”			16 бит
10	“Әйдәгез уйныйбыз”	Октябрь 1атна	04.10.2021-08.10.2021	17 бит
11	“Безнең кунаклар”			17 бит
	Ашамлыклар – Продукты питания		**9**	
12	“Әби күчтәнәче”	Октябрь 2 атна	11.10.2021-15.10.2021	18 бит
13	“Бабай күчтәнәче”			19 бит
14	“Сөт, чәй”	Октябрь 3 атна	18.10.2021-22.10.2021	20 бит
15	Дустыңны сыйла”			21 бит
16	“Рәхмәт әйт”	Октябрь4 атна	25.10.2021-29.10.2021	22 бит
17	“Песине сыйла”			23 бит
18	“Кунак сыйлау”	Ноябрь 1 атна	01.11.2021-05.11.2021	24 бит
19	“Кунакны ашат”			25 бит
20	“Чәй табынында”	Ноябрь 2 атна	08.11.2021-12.11.2021	26 бит
	Уенчыклар- Игрушки		**23**	
21	“Уенчыклар”	Ноябрь 3 атна	15.11.2021-19.11.2021	27 бит
22	“Зур, кечкенә”	Ноябрь 4 атна	22.11.2021-26.11.2021	28 бит
23	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”			29 бит
24	“Курчак кунакка килгән”	Декабрь 1 атна	29.11.2021-03.12.2021	30 бит
25	“Уенчыклар кибете”			31 бит
26	“Яңа уенчыклар”	Декабрь 2 атна	06.12.2021-10.12.2021	31 бит
27	“Без уйныйбыз”			33 бит
28	“Алиянең дуслары кунакка килгән”	Декабрь 3 атна	13.12.2021-17.12.2021	33 бит”
29	“Безнең уенчыклар”			33 бит
30	“Бездә бәйрәм”	Декабрь 4 атна	20.12.2021-24.12.2021	34 бит
31	“Чыршы бәйрәме”			34 бит

32	“Уйныйбыз”	Декабрь5 атна	27.12.2021-31.12.2021	35 бит
33	“Без уйнарга яратабыз”			36 бит
34	“Мияуга бүләк”	Гыйнвар 2 атна	10.01.2022-14.01.2022	37 бит
35	“Уенчыклар кибете”			38 бит
36	“Бүләкләр”	Гыйнвар 3 атна	17.01.2022-21.01.2022	39 бит
37	“Әйдә уйныйк”			40 бит
38	“Уйна”	Гыйнвар4 атна	24.01.2022-28.01.2022	40 бит
39	“Күңелле уеннар”			41 бит
40	“Уенчыклар юабыз”	Февраль 1 атна	31.01.2022-04.02.2022	42 бит
41	“Ю”			42 бит
42	“Дуслар кунакка килгән. Уйнарга чакыр”	Февраль 2 атна	07.02.2022-11.02.2022	43 бит
43	“Оляның уенчыклары пычранган”			44 бит
	Саннар- Числа		**21**	
44	“Саннар”	Февраль 3 атна	14.02.2022-18.02.2022	44, 45 бит
45	“Уйныйбыз да , саныйбыз да”	Февраль 4 атна	21.02.2022-25.02.2022	45 бит
46	“Уенчыклар”			46 бит
47	“Ничә уенчык?”	Март 1 атна	28.02.2022-04.03.2022	47 бит
48	“Уйный-уйный саныйбыз”			48 бит
49	“Бергәләп уйныйбыз”	Март 2 атна	07.03.2022-11.03.2022	49, 50 битләр
50	“Кунак чакырабыз”	Март 3 атна	14.03.2022-18.03.2022	50 бит
51	“Күңелле ял итәбез”			51 бит
52	“Без татарча сөйләшәбез”	Март 4 атна	28.03.2022-01.04.2022	51, 52 битләр
53	“Бу өйдә кем яши ?”	Апрель 1 атна	04.04.2022-08.04.2022	53 бит
54	“Уенчыклар илендә”			54 бит

55	“Ягымлы сүзләр”	Апрель 2 атна	11.04.2022-15.04.2022	55 бит
56	“Боерыкны аңлау”			55 бит
57	“Без театр уйныйбыз”	Апрель 3 атна	18.04.2022-22.04.2022	56 бит
58	“Кызыклы уеннар”			56 бит
59	“Минем дуслар”	Апрель 4 атна	25.04.2022-29.04.2022	57 бит
60	“Бездә Сабантуй”	Май 1 атна	02.05.2022-06.05.2022	57 бит
61	“Хуш киләсең, Сабантуй”			57 бит
62	Кабатлау	Май 2 атна	09.05.2022-13.05.2022	
63	Кабатлау	Май 3 атна	16.05.2022-20.05.2022	
64	Кабатлау	Май 4 атна	23.05.2022-27.05.2022	
	Барлыгы		**65**	

Планирование деятельности по обучению детей татарскому языку в старшей группе (Проект“Уйный – уйный үсәбез”)

	Темы	**Үткәрү вакыты**		**Бит**
	Минем өем – Мой дом		**2**	
	“Минем өем”	Сентябрь 1 атна	01.09.2021-03.09.2021	60 бит
	«Шалкан» әкияте”			60 бит
	Яшелчәләр – Овощи		**21**	
	“Кишер үстерәбез”	Сентябрь 2 атна	06.09.2021-10.09.2021	61 бит
	“Баллы кишер“			61 бит
	Куян күчтәнәче”	Сентябрь 3 атна	13.09.2021-17.09.2021	62 бит
	“Бар матур бакча”			62 бит
	“Серле кәрзин”	Сентябрь 4 атна	20.09.2021-24.09.2021	62 бит
	Бар матур бакча”			63 бит

	“Серле янчык”	Сентябрь 5 атна	27.09.2021-01.10.2021	63 бит
	“Яшелчәләр кибете”			64 бит
	“Серле кәрзин”	Октябрь 1 атна	04.10.2021-08.10.2021	64 бит
	“Уйный-уйный эшлибез”			65 бит
	“Без хезмәт яратабыз”	Октябрь 2 атна	11.10.2021-15.10.2021	65 бит
	“Төсләр туплар”			66 бит
	“Төсләр дөньясы”	Октябрь 3 атна	18.10.2021-22.10.2021	66 бит
	“Юл мажаралары”			67 бит
	“Төсләр дөньясы”	Октябрь 4 атна	25.10.2021-29.10.2021	67 бит
	“Уныш бэйрэме”			67 бит
	“Яшелчә салаты”	Ноябрь 1 атна	01.11.2021-05.11.2021	68 бит
	“Кем эшләми, шулашамый			68 бит
	“Яшелчә ю”	Ноябрь 2 атна	08.11.2021-12.11.2021	69 бит
	“Яшелчәләр кибете”			69 бит
	“Уйныйбыз да, җырлыйбыз да”	Ноябрь 3 атна	15.11.2021-19.11.2021	70 бит
	Мониторинг	Ноябрь 4 атна	22.11.2021-26.11.2021	
	Ашамлыклар – Продукты		**7**	
	“Ашханә”	Декабрь 1 атна	29.11.2021-03.12.2021	71 бит
	“Ашамлыклар”	Декабрь 2 атна	06.12.2021-10.12.2021	71 бит
	“Кибеттә”			71 бит
	“Аю кунакка килгән”	Декабрь 3 атна	13.12.2021-17.12.2021	72 бит
	“Кунак килгән”			72 бит

	“Кем нәрсә ярата?”	Декабрь 4 атна	20.12.2021-24.12.2021	73 бит
	Өстәл театры“Кем нәрсә ярата?”			73 бит
	Савыт- саба - Посуда		**6**	
	“Туган көн”	Декабрь 5 атна	27.12.2021-31.12.2021	74 бит
	“Курчак Алиягә булыш”			74 бит
	“Чәй табыны әзерлибез”	Гыйнвар 2 атна	10.01.2022-14.01.2022	75 бит
	“Өч аю”			75 бит
	“Төсле чынаяклар”	Гыйнвар 3 атна	17.01.2022-21.01.2022	76 бит
	“Чисталыкта матурлык”			76 бит
	Киемнәр – Одежда		**12**	
	“Туган көнгә яңа киемнәр”	Гыйнвар 4 атна	24.01.2022-28.01.2022	**76 бит**
	Киемнәр кибетендә			77 бит
	“Курчакны киендер”	Февраль 1 атна	31.01.2022-04.02.2022	77 бит
	“Без киенәбез”			77 бит
	“Киенергә ярдәм ит”	Феврал ь 2 атна	07.02.2022-11.02.2022	78 бит
	“Курчакларга булышабыз”			78 бит
	“Алия йокларга җыена”	Феврал ь 3 атна	14.02.2022-18.02.2022	79 бит
	“Кибеттә”			79 бит
	“Хәерле көн”	Феврал ь 4 атна	21.02.2022-25.02.2022	80 бит
	“Ягымлы сузлщр”			80 бит
	“Курчак белән уйныйбыз”	Март 1 атна	28.02.2022-04.03.2022	81 бит
	“Шаян уенчыклар”			81 бит
	“Шәхси гигиена”		**4**	

	Хәерле көн	Март 2 атна	07.03.2022-11.03.2022	82 бит
	“Ягымлы сузлщр”			82 бит
	“Курчак белән уйныйбыз”	Март 3 атна	14.03.2022-18.03.2022	82 бит
	“Шаян уенчыклар”			82 бит
	Өй җиһазлары – Мебель			
	Өстәл театры “Өч аю”	Март 4 атна	21.03.2022-25.03.2022	82 бит
	“Маша һәм өч аю”			83 бит
	“Өч аю”	Март 5 атна	28.03.2022-01.04.2022	83 бит
	“Кибеттә”			83 бит
	“Туган көн” бәйрәме- Праздник “Деньрождение”		**9**	
	“Кибеттә”	Апрель1 атна	04.04.2022-08.04.2022	84 бит
	“Ни өчен киемнәр югалган?”-			84 бит
	“Уйнарга яратабыз”	Апрель2 атна	11.04.2022-15.04.2021	84 бит
	“Уенчыклар иленэ сәяхәт”			85 бит
	“Уйный-уйный үсәбез”	Апрель 3 атна	18.04.2022-22.04.2022	86 бит
	“Курчакның туган көне”			86 бит
	“Нәрсә бар?”	Апрель 4 атна	25.04.2022-29.04.2022	86 бит
	“Син нәрсә яратасың?”			87 бит
	“Бар, юк”	Май 1 атна	02.05.2022-06.05.2022	88 бит
	“Кем нәрсә ярата?”			88 бит
	Мониторинг		1	
	“Сабантуй” бәйрәме– Праздник Сабантуй		**6**	
	“Сабантуйга әзерләнәбез”	Май 2 атна	09.05.2022-13.05.2022	88 бит
	“”Без театр уйныйбыз”			89 бит

	“Күңелле Сабантуй уеннары”	Май 3 атна	16.05.2022-20.05.2022	89 бит
	“Биибез дә җырлыйбыз да”			89 бит
	“Сабантуй бәйрәме”	Май 4 атна	23.05.2022-27.05.2022	89 бит
	“Бездә Сабантуй”			89 бит
	Барлыгы :	67		

Планирование деятельности по обучению детей татарскому языкуподготовительная группа (Проект“Без инде хәзер зурлар”)

№	Темалар	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	“Әйдәгез танышабыз”		**28**	
1	“Әйдәгез танышабыз”	Сентябрь 1 атна	01.09.2021-03.09.2021	92 бит
2	“Син кем?”			93 бит
3	“Әйдәгез танышабыз”			93 бит
4	“Хәерле көн”	Сентябрь 2 атна	06.09.2021-10.09.2021	94 бит
5	“Ягымлы сүзләр”			95 бит
6	“Мияу адашкан”			95 бит
7	“Син кем?”	Сентябрь 3 атна	13.09.2021-17.09.2021	96 бит
8	“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү			97 бит
9	“Бу кем?”			98 бит
10	“Бу нәрсә?”	Сентябрь 4 атна	20.09.2021-24.09.2021	98 бит
11	“Көз бүләкләре”			100 бит
12	Аю баласы дөнья белән таныша»			100 бит
13	“Кем нишли?”	Сентябрь 5 атна	27.09.2021-01.10.2021	100 бит
14	“Яшелчәләр. Нәрсә?, нинди?, ничә?, Кем нишли?			102 бит
15	“Бу нәрсә?”			103 бит
16	“Дусларны сыйлыйбыз”	Октябрь 1 атна	04.10.2021-08.10.2021	103 бит
17	“Без кунак яратыбыз. Сыйлану”			104 бит
18	“Батыр Мияу белән Куркак Куян”			104 бит
19	“Нишлисең?”	Октябрь 2 атна	11.10.2021-15.10.2021	105, 106 битләр
20	“Дусларны сыйлыйбыз”			106 бит
21	“Әйдәгез уйныйбыз”	Октябрь 3 атна	18.10.2021-22.10.2021	107 бит
22	“Без кунак яратыбыз. Сыйлану”			109 бит
23	“Тату гаилә”			109 бит
24	“Кунак килде”	Октябрь 4 атна	25.10.2021-29.10.2021	109 бит
25	“Дусларым белән сыйланабыз”			111 бит

26	“Юмарт аю”			111 бит
27	“Дусларым белән сыйланабыз”	Ноябрь1 атна	01.11.2021-05.11.2021	112 бит
	Мониторинг		3	
	“Кафега барабыз”		**26**	
28	“Кафеда”	Ноябрь 2 атна	08.11.2021-12.11.2021	113 бит
29	“Әйдәгез уйныйбыз”			113 бит
30	“Кафега барабыз”	Ноябрь 3 атна	15.11.2021-19.11.2021	113 бит
31	“Без кафеда”			115 бит
32	“Кая барасың?”			115 бит
33	“ Кафеда сыйланабыз”	Ноябрь 4 атна	22.11.2021-26.11.2021	115 бит
34	“Әниемнең туган көне”			116 бит
35	“Кафега барабыз”			116 бит
36	“Бәйрәм”	Декабрь 1 атна	29.11.2021-03.12.2021	117 бит
37	“Күңелле бәйрәм”			118 бит
38	“Бергәләп уйныйбыз”			118 бит
39	“Күңелле уеннар”	Декабрь 2 атна	06.12.2021-10.12.2021	119 бит
40	“Уйныйбыз”			121 бит
41	“Бергәләп уйныйбыз”			121 бит
42	“Спорт бәйрәменә әзерләнәбез”	Декабрь 3 атна	13.12.2021-17.12.2021	121 бит
43	“Спорт бәйрәмендә”			122 бит
44	“Спорт бәйрәме”			122 бит
45	“Бәйрәмгә барабыз”	Декабрь 4 атна	20.12.2021-24.12.2021	123 бит
46	“Мин барам”			124 бит
47	“Көчлеләр, кыюлар, җитезләр”			124 бит
48	“Казанда спорт бәйрәме”	Декабрь5 атна	27.12.2021-31.12.2021	125 бит
49	“Спорт бәйрәмендә”			126 бит
50	“Казанда спорт бәйрәме”			126 бит
51	“Уеннар эстафетасында”	Гыйнвар 1 атна	10.01.2022-14.01.2022	126 бит
52	“Эстафетада катнашабыз”			127 бит
53	“Җәнлекләр спорт бәйрәмендә”			127 бит
	“Безнең дуслар”		**21**	
54	“Безнең дуслар”	Гыйнвар 3 атна	17.01.2022-21.01.2022	128 бит
55	“Үрдәк дусларын тапты”			129 бит
56	“Безнең дуслар”			130 бит
57	“Акбай чана шуа”	Гыйнвар 4 атна	24.01.2022-28.01.2022	130 бит

58	“Чана шуам”			132 бит
59	“Циркта”			133 бит
60	“Әйдә бие”	Февраль 1 атна	31.01.2022-04.02.2022	133 бит
61	“Без биибез”			134 бит
62	“Шаян кошлар”			136 бит
63	“Мияуның бүлмәсен бизибез”	Февраль 2 атна	07.02.2022-11.02.2022	136 бит
64	“Туган көнгә бүләк әзерлибез”			138 бит
65	“Урманда зур концерт”			139 бит
66	“Мияуның туган көне”	Февраль 3 атна	14.02.2022-18.02.2022	140 бит
67	“Туган көн табынында”			141 бит
68	“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”			142 бит
69	“Күңелле сәяхәт”	Февраль 4атна	21.02.2022-25.02.2022	143,144 битләр
70	“Туган көн”			145 бит
71	“Күңелле сәяхәт”	Март 1 атна	28.02.2022-04.03.2022	146,147 битләр
72	“Урман китапханәсендә”	Март 2 атна	07.03.2022-11.03.2022	149 бит
	Мәктәптә		**26**	
	Мәктәптә	Март3 атна	14.03.2022-18.03.2022	149 бит
74	Уку бүлмәсе			150 бит
75	“Күңелле сәяхәт”	Март 4 атна	21.03.2022-25.03.2022	152 бит
76	Өстәл театры “Терекәй”			152 бит
	Өстәл театры “Терекәй”	Март 5 атна	28.03.2022-01.04.2022	152 бит
77	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	Апрель 1 атна	04.04.2022-08.04.2022	154 бит
78	“Теремкәй”			157 бит
79	Өстәл театры “Кем нәрсә ярата”	Апрель 2 атна	11.04.2022-15.04.2022	157 бит
80	“Кем нәрсә ярата” сәхнәләштерү			159 бит
81	“Уйныйбыз”			160 бит
82	“Белем иленә сәяхәт”	Апрель 3 атна	18.04.2022-22.04.2022	160 бит
83	“Могҗизалар кыры			162 бит
84	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	Апрель 4 атна	25.04.2022-29.04.2022	163 бит
85	“Уйныйбыз да, җырлыйбыз да”	Май 1 атна	02.05.2022-06.05.2022	164 бит
86	“Тыңлагыз, тыңлагыз! Балалар сөйләшә”			164 бит
87	“Мәктәпкә барабыз”	Май 2 атна	09.05.2022-13.05.2022	165 бит
88	“Сайу бул, бакча! Исәнме мәктәп.”	Май 3 атна	16.05.2022-20.05.2022	166 бит
89	“Сау булыгыз, уенчыклар! Сау булыгыз, апалар!”			167 бит
90	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”			167 бит

“				
91	“Күңелле уеннар”	Май 4 атна	23.05.2022-27.05.2022	167 бит
92	“Уйныйбыз да уйныйбыз”			168 бит
93	“Без әкият яратабыз”			168 бит
	Мониторинг		3	
	Барлыгы		**101**	

МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛҮ КҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРҮ.

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәререгә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

		Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм	Барлы-гы	Уртача балл

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

Задания для определения уровня умения общаться детей на татарского языка

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

1. ***Дидактик уен. "Бу кем?"*** *(Івариант)*

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)
Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

2. ***Дидиктик уен "Кем юк?"*** *(II вариант)*

(Лексика шул ук).Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)
Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

3. ***Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"***

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)
Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. ***Дидактик уен "Нәрсә юк?"***

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. ***Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"***

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).
Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. ***Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)
Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"- "Әти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. ***Дидактик уен "Серле янчык"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)
Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. ***Дидактик уен "Әйе-юк"***

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...
Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.
Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән балл (1-1.9) - аңлый, русча җавап бирә.
2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).
Ситуатив күнегүләр:
а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".
в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.
Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.
г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.
д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".
<u>Югары балл (2,7-3)</u> - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
<u>Уртача балл (2-2.6)</u> - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
<u>Уртачадан түбән (1-1.9)</u>- аңлый, сораугa җавапны русча әйтә.
3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).
1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").
2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).
<u>Югары дәрәҗә (2,7-3)</u> - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.
Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.
<u>Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2)</u> - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.
4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. ***<u>Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).</u>***

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.
-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.
Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. ***<u>Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт"</u> (чиста, пычрак).***

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).
Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. ***<u>Дидактик уен "Курчакка бүләк".</u>***

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша.“ Мә, зур туп ", “Мә, кечкенә туп".

4. ***<u>Дидактик уен "Дөрес сана".</u>***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. ***<u>Дидактик уен "Ничә?".</u>***

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.
- Ничә туп?- Биш туп.
<u>Югары дәрәҗә (2,7-3)</u>- әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.
<u>Уртача дәрәҗә (2-2.6)</u> - 1-2 билгесен әйтә.
<u>Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1.9)</u> - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.
5.Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. ***<u>Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".</u>***

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. ***<u>Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".</u>***

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". -Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)"- Исәнме,әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

1. ***<u>Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".</u>***

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. ***<u>Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".</u>***

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша.- Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле?- Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

3. ***<u>Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"</u>***

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.
- Рәхмәт.

<u>Югары дәрәҗә (2,7-3)</u> - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

<u>Уртача дәрәҗә (2-2,6)</u> - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

<u>Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1.9</u>) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

№	Балаларның исем, фамилиясе	**Сүз байлыгы**		**Бәйләнешле сөйләм**			**Барлы-гы**	**Уртача балл**
		“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исәнмесез”, “ сау булыгыз”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								

14								
15								

Нәтиҗәләрне билгеләү		
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

1.“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.
(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***Дидактик уен “Бу нәрсә?”***

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. ***Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. ***Дидактик уен “Нәрсә юк?”.***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя: “Нәрсә юк?”. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***Дидактик уен “Дөресен әйт”.***

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, караватр).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.
Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “ Сау булыгыз”).
Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):
а) Поздоровайся с Акбаем.
б) Спроси как дела у Акбая.
в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.
г) Попрощайся с Акбаем.
д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.
Уртачадан түбән балл (1-1.9) – аңлый, җавап бирә алмый.
3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).
Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.
(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).
Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.
Уртача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.
Уртачадан түбән (1-1,9)– 1-2 сүз.
4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).
1. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”
Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүләрен максат итеп куясың. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.
(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).
2. Дидактик уен “Нинди?”.
Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
Әйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сораугa аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.
(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).
3. *Дидактик уен “Ничә?”.*
Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).
*4. **Дидактик уен “Дөрес сана”.***
Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. *“Ничә...?”.*
Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.
Уртача балл (2-2.6) – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.
Уртачадан түбән (1-1.9)– диалогта 1 сорауны аңлап куллана.
5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).
1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.

“Син кем?” соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.
К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. _Уен ситуациясе “Кунак каршылыйбыз”._

а)Тәрбияче:

- К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. “Кем анда?”
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы сьесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. _Уен ситуациясе “Кибеттә”._

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә?
- Ике аю.
- Мә, ике аю.
- Рәхмәт.

Сау бул.**Югары балл (2,7-3)** – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән (1-1.9)– аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм			Барлы-гы	Уртача балл
		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “хәлләр ничек?”, “әйбәт”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, жырла, йөгер, йокла)	Үен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								

13								
14								

Нәтиҗәләрне билгеләү		
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.
(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***<u>Дидактик уен “Бу нәрсә?”</u>***

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, аю).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүре”...)

2. ***<u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”</u>***

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:
-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. ***<u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”</u>***

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***<u>Дидактик уен “Дөресен әйт”</u>***

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка, су).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.
<u>Югары балл (2.7-3)</u> — 10-14 сүз.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – 7-9 сүз.
<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану
(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”,
“Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

<u>Ситуатив күнегү:</u>
Телефоннан сөйләшү.
Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.
<u>Югары балл (2,7-3)</u> — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.
(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).
<u>Дидактик уен: "Командир"</u>
Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.
Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:
-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).
-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.
-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.
<u>Югары балл (2,7-3)</u> — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.
<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.
(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

<u>1. Уен ситуацияләре:</u>
а) "Кибет" (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)
б) "Телефоннан сөйләшү" (Кая барасың? Син нишлисең?)
в) "Танышу" (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

<u>2. Сюжетлы-рольле уен "Кибет"</u>
Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.
(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. <u>Дидактик уен "Нинди?".</u>
Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. <u>Дидактик уен "Сана".</u>
Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – сорауларны аңлап куллана.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

<u>Уртачадан түбән (1-1,9)</u>– русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. ***<u>Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”</u>***
- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. ***<u>Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.(диалогны сан, сыйфат, күләм бервмлеге кертеп баетырга була)</u>***
- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. ***<u>Уен ситуациясе “Кая барасың?”</u>*** (*мәктәп, кафе, цирк һ.б.*)
- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.***<u>Ситуатив күнегү.</u>***

а) Син нишлисең?
- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм).

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
<u>Уртачадан түбән (1-1,9)</u>– аңлый, русча җавап бирә.

Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге:

1. Крокодил Гена
2. Чебурашка
3. Шапокляк
4. Как львенок и черепаха пели песню
5. Винни-Пух
6. Винни-Пух идет в гости
7. Винни-Пух и день забот
8. Котенок по имени Гав № 1
9. Котенок по имени Гав № 2
10. Котенок по имени Гав № 3
11. Трое из Простоквашино
12. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон
18. Карлсон вернулся

Анимационные сюжеты (до 3-х минут):

1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкияте буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә
6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт
8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу мажаралары
11. Уйный-уйный саныйбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:

1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышыйк
4. Минем дуслар

5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, саныйбыз да

Создание мультипликационных фильмовна татарском языке:
1. Өч кыз
2. Алтын бөртекләр
3. Ике кыз
4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле
7. Су анасы
8. Кәҗә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар

Расписание занятий детей в МБДОУ №22 «Золотая рыбка» на 2021-2022 учебный год

	старшая группа	подготовительная группа (татарская)	подготовительная группа
понедельник			**Речевое развитие (2-й государственный язык)** 9.40-10.10
вторник		**Речевое развитие (2-й государственный язык)** 10.20-10.50	**Речевое развитие (2-й государственный язык)** 9.40-10.10
среда	**Речевое развитие (2-й государственный язык)** 15.20 – 15.45	**Речевое развитие (2-й государственный язык)** 10.20-10.50	
четверг			
пятница			

Использованная литература
Файдаланылган әдәбият

Р.К. Шаехова. Региональная программа дошкольного образования. – Казань, 2016

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева .Балаларбакчаларында рус балаларына татар теле өйрәтү. – Казан, 2013.

З.М. Зарипова, Р.Г. Кидрячева, А,И Камалова, А.Ю.Сафина .Планирование деятельностипо обучению дошкольников татарскому языку – Казан, 2018.

К.В. Закирова. На поляне детства: хрестоматия для воспитателей дошкольных образовательных учреждений и для родителей. – Казань: РИЦ, 2011.

К.В. Закирова. Балачак аланы: Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия. – Казан: РИЦ, 2011.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 4-5 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 5-6 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 6-7 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.

Р.К.Шаехова. Раз – словечко, два – словечко...: занимательное обучение татарскому языку. – Казань: Хэтер, 2011.

З.М. Зарипова, Р.С.Исаева. Үстерешле уеннар. – Казан, 2013.

К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина. Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак. – Казан, 2012.

К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина. Әй уйныйбыз, уйныйбыз...

К.В. Закирова. Уйный-уйный үсәбез. – Казан, 2005.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 4-5 яшь.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 5-6 яшь.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 6-7 яшь.